Ч. 41 (11.382). Львів, неділя 24. лютого 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11–12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. — В справі оголошень звертатися до адміністрації. — Ціна одного примірника 25 сот.

Самоврядна плутанина.

Львів, 23. лютого 1929.

До капітальних проблем, не лише нерозвязаних, але ще більше заплутаних польськими законодавцями, поруч земельного питання й національної квестії належить в першу чергу самоврядна ділянка, яка — особливо на українській території під Польщею уявляє собою одно велике побоєвище.

В статті „Здевастована ділянка" (з 2. ц. м.) висували ми всі щаблі девастаційного процесу в самоврядуванні. Та в останньому часі в призабутій самоврядній проблемі позначилася деяка активність на соймовому тереві. Адміністраційна комісія, а радше витворена нею самоврядна підкомісія в інтервалах бюджетової дискусії присвятила помітнішу увагу самоврядним справам. Вона розпочала дискусію в справі самоврядних законів, зупиняючись головним чином над повітовим самоврядуванням, орґанізаційним статутом для Львова й Кракова та виборчою ординацією до громадських, міських і повітових рад.

Польські демократичні клюби, ставши на становищі тзв. малих самоврядних законів, натискали, щоби самоврядну проблему вирішити в коротків дорозі, пристосовлюючи до Галичини, в якій девастація самоврядування досягла кульмінаційної точки, виборчу ординацію, обовязуючу в б. Конгресівці. Бебісти спротивилися такому частинному вирішенню самоврядного законодавства, вимагаючи поставлення на порядок дня розгляд і полагоду цілости самоврядної ділянки з сучасній Польщі. Внесення бебістів не здобуло апробати комісії. Представник уряду не підтримав бебістичного становища. Навпаки, заявився за малим самоврядним законодавством.

Здавалось, що після того праця над самоврядним законодавством піде скорим темпом вперед та щонайменше буде залатаний галицький відтинок проломаного галицько-самоврядного фронту.

І справді самоврядна підкомісія розпочала працю, всюди йдучи на руку урядові через тісне вязання, а вірніше: підпорядковування самоврядної ділянки адміністраційно-політичному чинникові. Одночасно на основі порозуміння між польськими клюбами висунено на верх протидемократичні принципи, щоби обмежити вплив у самоврядуванні українського елементу на „мішаній" території. Свідчить про це наглядно й досадно дискусія в самоврядній підкомісії над проєктом закону про повітові ради в Галичині. Задержуючи давні правні постанови про устрій й обсяг діяльности органів повітового самоврядування, проєкт уводить деякі зміни. А саме виділює з повітового самоврядування (крім Львова і Кракова) міста: Новий Санч, Тарнів, Ряшів, Перемишль, Станиславів і Тернопіль, погоджується на те, щоби предсідником Пов. Виділу був з уряду староста з тим, що головою Пов. Ради буде виборний президент та встановлює кількість членів повітових рад на minimum 24 членів і на maximum 36 членів — залежно від кількости мешканців у повіті.

Виборча ординація має бути сконструована на основах *посередности* в той спосіб, що вибори до Пов. Ради переводитимуть громадські ради на спільному засіданні, а повіт буде поділений на багатомандатові виборчі округи при чому будуть творені окремі міські, а окремі сільські округи. Голосування й поділ мандатів спиратиметься на пропорціональности. Виключеними від пасивного виборчого права мають бути державні урядовці. Пов. Виділ складатиметься з виборних членів. Проєкт передбачує здійснення цього закону з днем 1. квітня.

Зайвим було би переводити аналізу цього проєкту повітового самоврядного законодавства. Видно, що польська демократія, репрезентована пепесівцями, визволенцями і навіть домбщаками, багато навчилася від Хієно-Пяста, коли йде про „мішану" територію. Посередність і пропорціональність, багато мандатові виборчі округи в повіті, окремішність міських і сільських виб. округ — все те має одно одинове призначення: штучними способами опутати й обмежити українську більшість в користь польсько-жидівської меншости.

Однак і така постановка справи не вдоволила польських законодавців. Безп. Бльок, увійшовши в законодатній азарт, згідно зі своїм становищем про уніфікацію самоврядного законодавства в цілій Польщі, зголосив у соймі проєкт „універсального" самоврядного закону.

Бебістичний самоврядний проєкт управильнює активне й пасивне виборче право одностайно на терені всієї Польщі (за винятком Шлеська), підвищуючи вік для активного виборчого права на 24 літ і для пасивного виб. права на 30 літ, не виключаючи й вояків. В сільських громадах б. Конґресівки проєкт зносить громадські зібрання (сходи) та встановляє кількість радних на 12 членів, зберігаючи пятиприкметникове виборче право, при чому кожний виборець може голосувати лише на прізвища 3/4 радних. Виборчу ординацію до самоврядних установ у б. Конгресівці розтягається з поданими вгорі поправками на Галичину за винятком Львова і Кракова, в яких то містах обовязуватимуть окремі орґанізаційні статути. Кількість радних у місцевостях до 500 населення буде 8, до 1500 населення — 16 радних. Повітову репрезентацію вибірають члени громадських, міських і сільських рад, голосуючи на прізвища 3/4 членів Пов. Ради. Кількість членів Пов. Ради при 72.000 населення в повіті буде 24, на кожних дальших 12.000 населення — 4, але maximum — 36 членів. Вибори до повітових виділів є пропорціональні. Міста з населенням понад 25.000 будуть виділені з повітів, а нагляд над їх фінансами виконуватиме воєвода.

Бебістичний „одностайний" проєкт самоврядних законів крім посередности виборів до повітових рад чи там соймиків, крім обмеження вибору до 3/4 радних, (сільських і повітових), зберігає 1/4 для меншости навіть в 100 процентовій українській громаді. Очевидно, ніякої уніфікації самоврядного законодавства не вводить бебістичний проєкт. Навпаки, він іще більше заплутує справу. А найбільша плутанина вийде зі збірними й одиничними громадами. Бебістичний проєкт „розвязує" факультативно збірність й одиничність сільських громад. У принципі на всю територію сучасної Польщі поширюється принцип збірної громади (волости), але не створюється під тим оглядом примусу. Громади по своїй вподобі можуть обєднуватися в збірні громади (волости), як це є в б. Конгресівці, на Волині, Поліссі і Білоруси, а можуть також залишитися одиничними, як це є в Галичині й Познанщині. Ясно, що така „розвязка", поминаючи доцільність збірности й одиничности, може тільки отворити нечуваний хаос, колиб цей прихапцевий, непродуманий проєкт став законом.

Та думаємо, що всякі побоювання під тим оглядом є наскрізь безосновні. Бо бебістичний проєкт має зовсім інше завдання, а саме: ускладнити розвязку самоврядної проблеми й не допустити до відродження самоврядної ділянки в Галичині. По всій правдоподібности є це тільки підставлення ноги польським демократичним партіям, які хотіли би шось позитивне принести хоч частині своїх виборців. Зберігти стан хаосу в самоврядній ділянці взагалі, а стан девастації в Галичині, збільшити плутанину, не допустити навіть до частинної розвязки цеї проблеми, хоч би вона йшла по бебістичній лінії (бо сутніх ріжниць між бебістами і польською демократією у відношенні до „мішаних" теренів немає) — ось основне й найважніше завдання зголошеного проєкту. Плутаниною намагаються бебісти відсунути цю справу на неозначений час, щоби колись розвязати її по лінії свого конституційного проєкту.

На теми української політики.

Від Редакції: Не погоджуючись з усіми тезами нашого Шановного Кореспондента, містимо всеж таки його статтю без змін у надії, що вона викличе як не прилюдну дискусію, то бодай виміну думок у наших політичних колах.

Берлін, 19. лютого 1929.

I.

В політичних розмовах з нашими людьми приходиться дуже часто чути завваження, що нам ще не час думати катеґоріями великої світової політики, ще далеко не пора встрявати зі своїми українськими „двома крейцарами" у ритм політичних подій, що мідбуваються між сучасними великими державами. При таких завваженнях — і неначеб для їх підтвердження — мимоволі приходять на думку прегарні слова Івана Франка з „Мойсея", мовляв, — „строїмо пляни не в міру до сил, слова не в міру до актів, — а жартує завжди собі з них — хлопчик — льоґіка фактів". Особливож наші т. зв. „реальні політики" завжди мають під рукою „льоґіку українських фактів". Мовляв: кооперативи у нас ледви дишуть. Рідної Школи не можна міцно на ноги поставити. Сім міліонів українського населення в Польщі ледви спромагаються на втримання одного політичного щоденника. Бюджет нашого народнього господарства є жалюгідний і т. д., і т. д. Висновок: якже з тим всім пориватись на велику політику?

Нема сумніву, що все те гірка правда. Але тим не менше, в нашій національній справі є ще й друга правда, а саме, що розвязки української проблеми треба шукати не тільки в економічно-кооперативній роботі, не тільки в грандіозній постановці „Рідної Школи" і „Просвіти", не тільки в розвиткові преси і дужої національної свідомости і не тільки в суцільній монолітній орґанізації української суспільности. Для здійснювання нашого національного ідеалу всього цього замало. Навіть максимальна внутрішньо-національна автаркійність — хоч як дуже вона справу облекшує,— то всеж ще далеко не означає здійснювання нашого ідеалу на зовні. Це здійснення залежить не тільки від нас самих і нашої внутрішньої сили. Наша справа має ще й свій зовнішньо-політичний звязок і з цього треба заєдно здавати собі справу. Немає нині на цілому світі ні одної такої автаркійної державної чи національної сили, щоби була в найповнішім значінні цього слова — самовистарчальною і незалежною. Відноситься це в першу чергу до нас, і то передовсім з ґеополітичних і економічних причин. Істота справи нині в тому, що зовнішньо-політичне освідомлення нашої проблеми не дотримує кроку інтенсифікації та освідомленню внутрішньо-політичному. Щоби поширити так поставлену проблему, треба сказати, що замало є витворювати — навіть максимальні — орґанізаційні й економічні вартости внутрі нації, але потрібне рівночасно точно знати, на який зовнішньо-політичний фронт треба ті вартости у відповідний час спрямувати.

II.

Так ми станули по самій середині проблеми. Ми програли нашу визвольну боротьбу не так уже наслідком браку певних внутрішньо-державних творчих вартостей, скільки теж наслідком лихої постановки нашої справи у зовнішньо-політичній площині. Мало є казати, що нам не час на велику зовнішню політику. Рішучо замало також бачити українську справу виключно поміж Польщею і Румунією з одного і Росією з другого боку. Бачити оту нашу справу виключно в укладі східно-европейської політичної системи є одною з найбільших помилок нашого сучасного політичного думання. Треба собі усвідомити, що ця справа уложена в дійсности у значно ширші рямки, по суті поміж дві величезні системи і з цього треба вміти робити висновки.

І Польща і Румунія є по суті і покищо тільки доволі незначними частинами в цій широко накресленій системі версальсько-бритійського

панування над Европою та Азією. Центр тієї системи хитається заєдно поміж Льондоном і Парижем. Ціла та система, рішуче ворожа ідеї української соборности, є нині вже доволі виразно накреслена. Опорою і носієм тієї системи в Европі є у першу чергу **Франція зі своїми найдалі на сході експонованими союзниками — Малою Антантою і Польщею. В нашому випадку,** політика цієї системи спрямована до інтервенції на наші землі, **як засобу, що веде до розбиття СРСР.** Разом з тим, за ціну **збройної інтервенції,** виразці тієї системи містять у своїй політичній програмі таке велике розчленування українського життєвого простору, що взагалі істнування такої системи може бути смертельною загрозою для цілої української справи. Вигляди-ж на перечиття тієї протирадянської ролі, яку нині несе французько-малоантантська спілка, **але при гарантуванні нам суцільности українського життевого простору,** є цілком ілюзоричні. Усвідомивши собі вороже відношення тієї системи до нашої справи, приходиться **робити діло.** Отжеж приходиться побивати не сліпий меч, але в першу чергу старатись обезвладнити руку, що тим мечем володіє. Без радикального переоформлення й навіть упадку тої системи **в цілости** — наші перспективи сумні.

(Докінчення буде.)

Зенон Пеленський.

Що діється з народнім добром?

В справі повернєного музейного майна Ставропігії і Народнього Дому.

Стара це історія. Писали ми про неї вже кілька разів, але приходиться про неї ще раз писати і то мабуть не останній. В чім-же діло?

Директор львівського Національного Музею д-р І. Свєнціцький їздив, як відомо, на весну м. р. до СРСР за вивезеним у часи російської окупації до Росії майном Національного Музею. При тій нагоді поробив він перед відповідними чинниками в СРСР заходи для повороту до Львова вивезеного тоді-ж самими галицькими москвофілами музейного та архівного майна Ставропігії і Народнього Дому. Це майно опинилося, як відомо, разом з галицькими москвофільськими еміґрантами у Ростові над Доном, де його сильно підскубали. Дир. д-р Свєнціцький старався про зворот цього майна на основі відповідних повновластей. Йому і вдалося добути в СРСР дозвіл для звороту, але під тією умовою, що це майно перейде на власність українського народу і як таке буде здепоноване у львівському Національному Музеєві, що є наскрізь українською національною установою у Львові, покликаною для перебрання цього майна.

Архівне майно Національного Музею було в повному порядку в російській Академії Наук і його було легко виекспедіювати до Львова. Натомісць дуже богато труду мав дир. д-р І. Свєнціцький з майном Ставропігії і Народнього Дому, що було в Ротсові у дуже незавидному й оплаканому стані. Та вкінці й його виекспедіовано до Львова для Національного Музею. Одначе дорога сюди показалася дуже довгою та незвичайно крутою, бо досі того майна у Львові нема. Воно спочиває вже довгий час у Варшаві на Замку, де остає під опікою та доглядом міністерства закордонних справ. Чому-ж воно там так довго вилігується?

А ось чому. Галицькі москвофіли, теперішні посідачі Ставропігії та переходові адміністратори Народнього Дому заявилися у Варшаві не тільки проти передачі спроваджeного майна Національному Музеєві, але й проти часового виставлення його в томуж Музеєві для ширшої публики, дарма, що на це згодилися були у серпні 1928 р. Вони домагаються тепер передачі того майна їм. Міністерство закорд. справ, видно, приняло цю заяву москвофілів до відома, та вважає її поважною перешкодою для передачі майна по адресі, тобто Національному Музеєві. Що більше, з отриманих нами інформацій виходить, що це майно булоб уже й опинилося в руках москвофілів, якби не те, що цьому рішуче противиться уряд СРСР під натиском опінії на Україні, яка, як видно з української рад. преси, є рішучо проти того.

Уряд СРСР стоїть на становищі, що москвофіли вивезли це майно до Ростова над Доном добровільно і добровільно передали його там російському урядові, який знов віддав його у свою чергу під управу ростовських наукових установ. Таким чином уряд СРСР є фактично власником цього майна. А коли рішився тепер його передати львівському Національному Музеєві, то зробив це тому, щоби ним користувався український нарід, а не гурток галицьких москвофілів. Справа стоїть тепер так, що СРСР домагається звороту того майна, якщо воно не перейде в руки Нац. Музею. Так само ставить справу, як довідуємося, і управа Національного Музею.

Становище це цілком правильне, бож це майно буде ревіндиковане українським народом і тоді, коли воно опиниться в Українській Академії Наук, чи в Українському Всенародньому Музеєві в Київі. Не буде ревіндиковане народом тоді, коли опиниться в руках галицької національно-ренеґатської кліки. Та й доля його в такому випадку буде непевна. А наглядним доказом на те факт, що мав місце 1915 р., коли москвофіли вивезли його до Ростова і віддали в руки російського уряду. В будуччині вони зможуть поступити так само та передати народне добро не знати кому. Очевидно, що з тим ніхто з українців погодитись не може. Найкращий вихід з положення той, — а про нього ми писали ще тоді, коли майно не було в Варшаві — щоби все те майно перейшло до Київа, де напевно найдеться для нього відповідне і певне місце і де не буде з ним ніяких прикростей, ні тим менше політичних торгів та махінацій. Якщо воно не попалоб до Національного Музею у Львові, то шлях для нього тільки на Київ.

З викладової салі.

Організація місцевої влади на Україні.

З Берліна пишуть нам: В пятницю, дня 15. II. 1929. відбувся в Українському Науковому Інституті в Берліні прилюдний виклад інж. Олекси Батя на тему: „До політичної характеристики організації місцевої влади на Україні“. — Виклад порушив одну з найбільше пекучих сторінок української державної проблематики, а саме справу форм теперішнього і будучого державного управління на Україні на місцях. Питання стояло так: радянська система, як вислів самоуправи найширших, продукуючих верств нації, чи система централізму, яка природно виростає з панування на Україні одної кляси чи партії? Сучасна псевдорадянська система більшовизму, диктована на практиці з московського комуністичного центра, мусілаб, на думку референта, уступити дійсній системі рад, і то в їх продукційно-синдикалістичнім оформленні, приноровленому до обставин і потреб українського національного ґрунту. Над викладом розвинулася жива дискусія.

По широкому світі.

У Букарешті почались підготовчі наради до господарської конференції Малої Антанти.

У Мадриті нема спокою. Є вістки про нову акцію проти уряду.

У Ковні литовські студенти счинили бучу в нагоди роковин оснування університету і побили чужинців: поляків і жидів.

В Афґаністані повне безладдя; Аманулла підготовляється до нових боїв, а Габібула боронитиме Кабулу за всяку ціну. Є й нові претенденти до престолу.

Чіле і Перу полагодили мирно спір за два міста, що тягнувся від 1883 р.

Д-Р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ.

Наші завдання у протиалькогольній боротьбі.

(Реферат, виголошений з ініціятиви освітньої секції „Союзу Українок“.)

(Продовження.)

Алькоголь руйнує фізично і морально, руйнує матеріяльно. Наш нарід пе на загал „мірно“; все таки він видає на алькоголь пів міліярда зол. річно. За ці гроші він міг би розбогатіти, построїти школи та варстати праці, піднестися культурно й економічно.

Найтрагічніше для родини і народу є ще одно ділання алькоголю. Руйнуючий вплив на нервову систему не обмежується тільки до пияка. Він дідичиться з роду в рід, з покоління в покоління. Діти пияків приносять на світ звироднілу нервову систему. Вони мають нахил до пияцтва, котрий звичайно скріпляє приклад батьків. Вони стають тяжкими налоговцями. Богато пияків з природи є вже дідично обтяжені. Все таки в більшости налір придбали пияки собі самі. Діти алькоголіків стають проступниками, волоцюгами, обманцями та психопатами, головно епілептиками, й виповняють тюрми і заведення для божевільних. Алькоголь і сифіліс — дві головні причини умових хворіб. Богато людей лихих, поривистих, асоціяльних, кривдників людей і звірят, проституток і всякого шумовиння — мали родичів алькоголіків і самі попали в цей налір.

Дідичення (спадковість) ушкодженої алькоголем нервової системи є науково й експериментально доказане та знане ще в старовині. Мудрий був законодавець, що заказував сходитися жінці з мущиною в стані нетверезім: новлять, з таких зносин родяться каліки, відміни та психопати. І справді вже 80 мін. до 2-х годин по вжиттю алькоголь являється в полових залозах, ушкоджує зародки, а з таких ушкоджених зародків родяться хворі діти. Очевидно, що потомки таких хворих дітей будуть далі хворі.

Поданий дітям алькоголь скорше та послідовніше руйнує їх податний організм, їх ще не зовсім витворений мозок. Такі діти підпадають туберкольозі та іншим заразливим хворобам. Глупий та шкідливий є звичай давати алькоголь матерям в часі кормлення. Їдь ця переходить з молоком матери до тіла немовляти та вже вчасно затроює його ніжний організм. Такі діти виростають на психопатів, ідіотів і кретинів.

Алькоголь обнижує відпорність проти заразливих і венеричних хворіб, а неувага та оголомшення алькоголем кидають людину в обійми розпусти, котра є розсадником венеричних хворіб. Алькоголь руйнує отже людину та цілі народи фізично й морально, спричинює їхній упадок та вимирання, тимбільше, що плідність алькоголіків значно обнижується та скоро вичерпується. Так повимирали численні племена американських індіян, так вимирають африканські негри, котрі враз з европейською культурою дістали венеричні недуги та алькоголь. Алькоголь руйнує людей матеріяльно, є причиною зубожіння та господарсько-економічного упадку, а в слід за тим також упадку політичного.

Всі ці погані наслідки вживання алькоголю є хіба доволі сильними арґументами проти нього. Свідомість шкідливости алькоголю є підставою до боротьби проти нього. І боротьбу таку веде нині цілий світ. Америка зачала цю боротьбу найскорше, а саме з хвилею заснування першого протиалькогольного абстинентського товариства 1862 р., та довела її майже до кінця, бо до загальної державної заборони або т. зв. прогібіційного закону. Такий самий закон є ще тільки в Норвегії та Фінляндії, де його приноровлено щойно по довгій підготовці та праці над протиалькогольним вихованням суспільности. Але і в тих краях ця праця не спиняється і має до сповнення два завдання: 1) боротьбу з контрабандою, 2) педаґоґічно-освідомляючу працю над широкими кругами суспільности. Всі інші держави та частини світа є в стадії боротьби та ще далеко їм до її закінчення. Разом з іншими і нам слід станути в ряди абстинентів. Ми-ж маємо перед собою ще інші величезні завдання, які вимагають сили, здоровля, енергії та гроша.

Якіж є наші завдання в протиалькогольній боротьбі? Державні народи борються за права та протиалькогольні закони тільки в собі самих. З хвилею, коли побідить свідомість лиха та воля його уникнути, держава йде тільки за бажанням горожан, видаючи відповідні закони. Тому й ті протиалькогольні закони та засоби є в ріжних державах ріжні. Боротьба йде в двох напрямах: 1) праця педаґоґічно-освітня, 2) боротьба проти продажі алькоголю, значить проти шинків, в слід-за ним ідуть протиалькогольні закони. Застановімся над обома родами праці та можністю ведення її у нас.

Підставою протиалькогольної боротьби та передумовою успіху є загальна свідомість суспільности та її воля виректися вживання алькоголю. Без того закони остають на папері, наслідне їхнє переведення в життя натрапляє на величезні труднощі, боротьба з несвідомістю та контрабандою забирає богато сил і гроша, а користь з того не надто велика.

(Продовження буде.)

Арештування в Тернополі.

Дня 29. січня ц. р. арештувала тернопільська поліція в домівці Т-ва Сокіл при вул. Коперника зібраних там учнів української гімназії, — а між ними й одного учня учительської семинарії, — що прийшли на совганку, яка міститься на площі т-ва Сокіл. Тоді арештовано: 1) Фелікса Кордубу, уч. 7-ої кл., 2) Івана Лобая, уч. 7-ої кл., 3) Володимира Рудика, уч. 7-ої кл., 4) Петра Джуса, уч. 7-ої кл., 5) Евгена Кравчука, уч. 6-ої кл. і 6) Романа Слівінського, уч 5-ої кл. уч. семинарії, а додатково слідуючого дня арештовано Осипа Слівінського, учня 8-ої кл. гімн. Поліція перевела по мешканнях арештованих основні ревізії і у одного з них знайшла часопис „Сурма", а у другого бльочки на збірку членських вкладок для читальні учнів в гімназії, котрої головою є учень 7-ої кл. Стецюк. Переведено ревізію також в бібліотеці для учнів в будинку української державної гімназії в присутности проф. Дмитра Цьбушника та проф. Павла Дякова з вислідом негативним, про що на місці списано окремий протокол.

Поліція держала арештованих два дні в поліційних арештах в магістраті, переслухала арештованих і кількох учнів як свідків і дня 31. січня ц. р. відставила до слідчої вязниці в Тернополі учнів: 1) Фелікса Кордубу, 2) Івана Лобая, 3) Осипа Слівінського і 4) Володимира Рудика разом з карним донесенням (акти прокуратури Ст. 291/29) про злочин державної зради з §. 58 і §. 59 з. к., якої донесені мали допуститися через приналежність до Укр. Військової Органiзації, чого доказом малоб бути знайдення примірчика „Сурми" у одного з арештованих. Арештованих Романа Слівінського, Петра Джуса і Евгена Кравчука поліція випустила на волю, однак карних доходжень проти них не припинено. Слідство проти арештованих Фелікса Кордуби і тов. до ч. Vr 199/29 веде слідчий судця д-р Коцюба (поляк) в напрямі злочину з §. 58 і §. 59 з. к. (У. В. О.) і на днях має бути переслуханий ряд свідків поданих поліцією і арештованими, котрих оборону обняв посол д-р Ст. Баран і інтервенював вже в їх користь у компетентних чинників, головно в справі приспішення слідства.

Сойм.

Дискусія над проектом ББ ревізії конституції.

В пятницю, 22-го, почалася в соймі дискусія над проектом ББ про ревізію конституції. Присутні були майже всі міністри з прем. Бартелем. Досі записалося 44 бесідників, з яких у пятницю промовляло 5. Дискусію заінавгурував голова ББ. полк. Славек, який мотивував проект ревізії конституції. Бесідник зясував ролю всіх трьох соймів у відродженій Польщі та зазначив, що до першого суверенного сойму ввійшли діячі з часів рев. боротьби, які у березневу конституцію внесли чимало заг.-дем. принціпів. Пос. Недзялковський (ППС) заповів найгострішу боротьбу соціялістів проти проекту ББ, одначе не сказав виразно, що ППС є проти проекту з ліміне в першів читанні. В кульоарах говорили, що таке внесення поставить пос. Домбський (Стр. Хл.). Виявилося, що дещо правди було в тих чутках, але ініціяторів внесення переголосували в клюбі. Пос. Вінярський (НД) висловив вдоволення з приводу деяких змін, предложених у проекті, але м. і. жалівся, що надалі вдержується принціп пропорціональности. Ця велика язва дає деякі права нац. меншостям (!). Шкода, що проект не дає при виборах більшого впливу цим, що в більшій степені виконують обовязки супроти держави. Пос. Полякевич (ББ) впевняє, що ББ зробить усе, щоби поправити березневу конституцію та щоби сойм пізнав, що правда на боці ББ. Пос. Стапінський (Зв. Хл.) каже, що це, що погубило давню Польщу може погубити і теперішню, а саме недостача сильного уряду. Ділянка діяльности сойму є незмінена що торкається законодавства та контролі уряду.

На цьому відложили наради над проектом. Нема сумніву, що проект відішлють до конст. комісії. Доля проекту порішиться в літі. З настроїв у соймі можна набрати переконання, що не сойм рішатиме долю згад. проекту.

Опісля сойм приняв у третім читанні проект новелі до закона про заосмотрення воен. інвалідів. При кінці засідання пос. Правсова (ППС) жалувалася з приводу заяви, яку марш. сенату помістив у часописах для доповнення своєї заяви. В доповненні цьому сказав він, що 5-прикметникове виб. право дало нагоду ввійти до сойму таким елементам, що крали ложки та коверти. Як посолка в законодатнім і теперішнім соймі висловлює жаль з приводу такої заяви маршалка сенату. Марш. Дашинський звернув увагу, що часописне інтервю це не документ, на основі якого можна робити висновки в справі заяви маршалка сенату. Коли допустив до висловлення жалю то тому, що він торкається половини суспільности і думає, що може бути на місці не лише в соймі, але і в сенаті, який має рівні виб. права.

За конст. відповідальність мін. Чеховича.

На вівтірковім засіданні сойму є на денному порядку внесення на поставлення мін. скарбу Чеховича перед держ. трибунал.

—o—

В осени нові вибори?

„АВС" в статті п. з. „Нині початок — в осени нові вибори?", обговорюючи відозву ББ в справі реформи конституції, стверджує, що наскільки ББ схоче легально перевести свій проект зміни конституції — а не зможе цього зробити при теперішнім складі сойму, мусітиме довести до розвязання сойму та розписання нових виборів на осінь ц. р.

—o—

Меморандум Канади в справі національних меншостей.

Ліга Націй оголосила меморандум представника Канади Дан Дюранда про процедуру, яку треба приноровлювати до менш. петицій. Меморандум стверджує, що теперішня процедура не вдоволяє меншостей, які вважають себе жертвами безчинности та рівнодушности Ради Ліги. Меншости вносять зажалення, та не знають, чи це дасть які успіхи. Дюранд предкладає: 1) Автори петицій на будуче повинні свої прохання предкладати безпосередньо своїм урядам, а щойно на випадок невдачі переговорів мають відсилати їх до Ліги Націй, 2) теперішній Комітет 3-х повинна заступити Рада Ліги.

—o—

Відновлення залізничого руху.

Львівська дирекція залізниць повідомляє: З днем 23. II. відновлюється рух пасажирських поїздів ч. 1713, 1714, 1716 і 1717 між Львовом і Стриєм, поїзди ч. 1731 і 1732 між Львовом і Миколаєвом, 1742 і 1743 між Миколаєвом і Стриєм, поїзд 1322 і 1323 між Стриєм і Дрогобичем, 1211 і 1212 між Дрогобичем і Самбором, 1311 і 1312 між Самбором і Новим Загірям, поїзд 2115 і 2116 між Львовом і Самбором, 2011 і 2012 між Перемишлем і Хировом, 2312 і 2314 між Львовом і Радеховом і поїзди 2441 2451 і 2452 2442 між Сапіжанкою і Володимиром Вол. згл. Ковлем.

—o—

Франція не хоче Троцького.

„Форвертс" повідомляє з Парижа, що предс. комуністичної французької опозиції Борис Суварін повідомив Троцького, що французький уряд, а головно міністерство закордонних справ не годиться дати дозвіл Троцькому на вїзд до Франції. Тому Суварін порадив Троцькому не просити візи в франц. уряду, а звернутися до норвеського уряду, бо в Норвегії мав би найбільше виглядів на успіх.

—o—

Чорний сніг.

З Букарешту повідомляють, що в місц. Леспезі впав у ночі 21. лютого чорний сніг. Це був мабуть вульканічний попіл. Подібне явище запримітили в Барладі та в Ясах. Серед населення з того приводу настала паніка

—o—

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·88·00—8·88·50, канадійський долар 8·82·10—8·82·50 чеська корона 0·26·40—0·26·70, австрійський шілінг 1·25·00 1·25·50 румунська лея 0·05·00—0·05·50 французький франк 0·34·50 0·34·80, швайцарський франк 1·71·33—1·71·50 фунт штерлінгів 43·30·00—43·60·00, радянський червінець 17·50—18·50.

Золото: 20 корон 36·(0)·00—36·70·00, 20 франків 33·75·00—34·40·00, 20 німецьких марок 41·70·00—42·00·00, 10 російських рублів 46·50·00—4(6)·70·00.

Срібло: Австрійська корона 0·68·00—0·69·50, 5 австрійських корон 3·50·00 3·60·00, австрійський фльорен 1·75·00—1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·05·00, копійки за рубель 1·45·00—1·50·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 45·00—46·00, пшениця селянська 43·00—44·00 жито галицьке 31·75—32·20, ячмінь галицький броварняний 34·50—35·50, ячмінь на мливо 27·75—28·75, ячмінь пастівний 35·50—36·25 овес галицький 3(·)·00—3(·)·00, кукурудза румунська 35·50—36·50, бараболя промислова 4·75—5·00, фасоля біла 115·00—140·00, фасоля кольорова 50·00—55·00, фасоля краса 65·00—75·00, горох пів-вікторія 51·00 55·50, горох пільний 38·00—40·00, бобик 33·50—34·50, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 35·00—40·00, сіно солодке краєве прасоване 18·00—20·00, солома прасована 8·(·)—9·00, гречка 36·50—37·50, льон 73·00—75·00, лубінь синій 22·00—23·00, ріпак озимий 75·00—77·00, мука пшенична 40 прц. 73·00—74·00, мука пшенична 65 прц. 70·50—71·00, мука житна 65 прц. 50·00—50·50, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 22·50—23·50 отруби пшеничні 25·00—25·50, крупи гречані 68·00—70·00, пшоно 80·00—82·00, крупи ячмінні 48·25—50·75, пенцак 48·50—50·00, просо краєве 43·50—44·20, макуха льняні 47·00—48·00, конюшина краєва 150·00—170·00, мак синій 115·00—125·00, мак синій 90·00—100·00. Мішки ютові виробу Стрядом Варта 1·68—1·72, мішки уживані добрі 1·35—1·42.

ВІДГУКИ ДНЯ.

За азиль для Троцького.

В мене все була велика доза симпатії до Троцького. Не тому, що я був і є фільосемітом, але тому, що він і я походимо з духовних кол, хоч і не одної віри. Син переяславського рабіна напевно заховав і досі сентимент до обряду, звичаїв та обичаїв, чого не можна сказати про першого ліпшого Апфельбаума, Собельзона чи Розенфельда, які з духовенством не мають нічого спільного.

Мої симпатії до Троцького ще збільшилися, коли Сталін шпурнув ним як зогнилим яблуком, запроторив десь у глухий кут і наказав мовчати.

Не маючи змоги поговорити з Троцьким, хочби й письменно, я ходив по кімнаті й остерігав його:

— Ей, Ляйбусь, дай спокій! Ей Ляйбусь, май розум! Нащо тобі задиратися зі Сталіном. Сталін грузин, не твоєї віри чоловік, завозьметься на тебе і готова біда.

На жаль, мої слова не долетіли до Троцького. Він на лад древніх пророків репетував на все горло: „Коли мене не послухаєте, буде плач і скреґіт зубів!“ Його не послухали, та ще й викинули з Радянщини.

І поїхав бідний Троцький тією самою дорогою, якою їхали російські емігранти, викинені ним у море. Поїхав Чорним Морем до Константинополя. А звідси висилає на весь світ депеші, пише листи до всіх держав, з просьбою приняти його на кватиру.

Але на диво, ніодна держава не хоче приняти його

Колись, коли він молодим юнаком, повним революційного запалу, товкся по Европі, — ніхто не боронив йому гостини. Нині, коли Лейба далеко не той, що колись, коли його оголосили контреволюціонером, ніхто не хоче мати його в себе. Невжеж не найдеться хоч одна держава, яка приняла б його?!

На мою думку не тільки є така держава, але є їх аж дві.

Одна з них, це Палестина. Там йому належиться місце, з огляду на рабінатське походження і на поміч, яку давав своїм одноплемінникам у Росії.

Колиж там його не приймуть, то остається ще одна Річпосполита.

Жидівський вплив тут не менший як у Палестині і майже такий як у СРСР, а життєві обставини куди кращі. Міг би собі Троцький, не мішаючись до політики, сісти денебудь і мирно та тихо шинкувати. Наприклад у Галичині ще є досить місць на шинки, хочби по таких селах, які проголосили прогібіцію. Тих прогібіцій адміністрація не бере собі до серця і є надія, що ще довго не буде брати. Врешті, якби це не підходило колишньому диктаторові Рад-Союзу, то може піти на двір белзького рабіна і спокійно дожити віку серед достатку і рідної атмосфери. Цадик з Белза і цадик з Кремлю — величини як не рівні, то майже рівні.

Галицькі українці напевно раділиб з такого гостя. Ручу, що дирекція залізниць мусілаб швидко збільшити число потягів на Белз, так як львівська дирекція трамваїв збільшила число возів № 4, відколи при Набеляка примістився радянський конзулят.

Галактіон Чіпка.

Українське віче в справі львівського самоврядування.

Заходом Народньої Організації українців міста Львова відбудеться в неділю дня 24-го лютого 1929 р. в год. 11.30 в пол. в салі ім. Лисенка при вул. Шашкевича 5 НАРОДНЄ ВІЧЕ В СПРАВІ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ ДО РАДИ МІСТА ЛЬВОВА. Реферує посол д-р Степан Біляк. По рефераті дискусія.

Громадяни і Громадянки міста Львова! Стоїмо перед зміною виборчої ординації до міської ради у Львові. Важиться справа нашого положення і нашого значіння в городі Льва. Тому явіться численно! Саля буде огріта.

Як будувати дешеві доми?

Комірне піде вверх.

Рада міністрів в Варшаві приняла проект нового закону про державний будівельний фонд. Цей фонд має сприяти будові дешевих домів для незаможних. Як його дістати? Треба підвищити комірне, що є досі під охороною закону. Ця підвишка має прийти від 1. квітня. За 2-кімнатне мешкання комірне зросте на 2 проц. на чвертьрічча, за 3-кімнатне — на 3 проц., за 4-кімнатне на 4 проц., за 5-кімнатне на 5 прц. і т. д. За мешкання 1-кімнатні або одної кімнати з кухнею підвишка приходить тоді, коли комірне дійшло до подвійної висоти „основного“ комірного (півтора процент на чвертьрічча).

Підвишка зростатиме так довго, що вона дійде до 130 прц. основного комірного за одну кімнату, до 140 проц. за дві, до 160 проц. за три а до 180 проц. за чотири кімнати. Податок із цих підвишок стягатиме уряд від власників домів. Фонди призбирані таким способом підуть на „піддержку будівельної акції дешевих домів“ під проводом державного будівельного фонду.

Одним словом: ідея виходу з будівельної кризи нагадує славне яйце Колюмба. Яйце можна поставити так, що треба вдарити по ньому пястуком. Ті, що вгинаються під тягарем комірного, яке часто зїдає половину їхньої місячної плати, будуть платити ще більше, щоби інші могли, мати — власну хату:

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич,** вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 59-60. 1255 16-?

— **Ювилейний концерт у Коломиї для вшанування А. Чайківського** відкладений з причин від комітету незалежних на 2-го березня.

— **З нашого театру.** Пишуть нам: Дирекція театру пригадує усім, хто цікавиться новинками з европейського репертуару, що премієра песи відомого автора Гаерманса „Задушний день“ у суботу 23. ц. м. **точно** в год. 7.30 вечером. Песу цю ставили усі столичні сцени з великим признанням. Наш театр подбав про те, щоби і на нашій сцені вона випала якнайкраще. Головні ролі в руках пп. Кривицької, Долинської, Посацької, Бенцаля, Неделка, Рубчака, Яреми і ін. — Кінець вистави буде непізніше год. 10.15. Білети в Союзнім Базарі.

— **На покриття шкід,** спричинених подіями 1. листопада 1928 р., зложила робітнича молодь Борислава і Мразниці 235 зол., з чого на Академічний Дім 100 зол., на редакцію „Діла“ 50 зол., для політичних вязнів 50 зол., для „Просвіти“ 35 зол.

— **Особисті вісти.** Дня 20. лютого відбулася в залі грацького університету промоція канд. мед. Степана Голінатого з Репужинець (Буковина) на доктора всіх лікарських наук.

— **Примхи температури.** Морози нас не покидають. Учора мали ми в місті 17 степ. У Чехословаччині ще більші; у деяких містах 37 степ. Те саме на другім кінці світа: в Сполучених Державах, де температура доходить до 32 степ. Що більше — на лібійській пустині, де люди звикли до вічно всміхненого сонця, деякі оази вкриті ледами. Нічого дивного, що сувора зима дошкулює дуже гостро такій країні як Греція. Зате Рим і Льондон мали вже неждані перші дні весни. Метеророльоги в клопоті. Їх останні прогнози про „потеплїння“ не здійснились. Єдина метеророльоґічна стація в Ленінграді передбачувала поворот морозів. І це могло бути випадкове. Стан метеророльоґічних дослідів нині такий, що на добу вперед можна поставити прогнозу, яка лише в 80 проц. є певна. Передбачування погоди на тиждень при таких примхах температури як остання рівне вороженню на підставі зір.

— **Кільканацять днів відрізані від світа.** Великі морози, що майже безперервно тревають вже третій місяць і на отвертому полі в Тернопільщині доходили нераз до сорок кількох степенів Цельзія та часті заметілі відтяли Тернопіль і ціле Поділля цілковито від світа. Якийсь час не було навіть телеграфічного й телефонічного получення і більше як тиждень ніякої почти ані вістей. Довіз до міста устав зовсім, а брак палива збільшував ще і так велику та небувалу катастрофу. Тижнями висиджувало на залізничій стації в Тернополі багато пасажирів, що не в силі дістатися домів і не скоро дістануться. Положення їх тимбільше критичне, що неодин з них видав вже всі гроші на прожиток у самому місті. Залізничі шляхи, на яких від морозів в богатьох місцях потріскали шини, очищували тисячі робітників і війська, при чому було кілька тисячів випадків відмороження і то тяжкого. Перша почта саньми прийшла зі Золочева в понеділок 18. ц. м., дня 19 ц. м. почту привіз літак, а перший потяг зі Львова прийшов в середу 20 ц. м. Зі Львовом получення налагнано. Залізниці Тернопіль-Збараж, Тернопіль-Підволочиська, Тернопіль-Грималів, Тернопіль-Копичинці і Тернопіль-Ходорів будуть унерухомлені ще довший час.

— **Заждемо на весну.** Всупереч офіціяльним запевненням, що Львів дістане вугілля вдовіль — досі його нема на щоденні скромні потреби населення. Особи, що мають „впливи“, мають змогу роздобути тонну і дві, але пересічний смертник не в силі добитись одного сотнара. Вистоює перед ріжними складами, забігає до ріжних знайомих, прохає, молить, клацає зубами і — жде на весну. Чому нема вугілля? Досі неналаднаний рух товарних ваґонів. Зате почали їздити нормально пасажирські поїзди. Хто змерз, може вибратись у подорож.

— **Під увагу львівського українського робітництва.** Згідно з отриманими нами інформаціями центральна влада заборонила міським електричним заведенням, щоби їх функціонарі та робітники працювали понад законом приписаний час, хоч би й за окремою винагородою. У звязку з тим управа міських електричних заведень у Львові змушена приняти 100 до 150 людей нових робітників. Наше громадянство про те не довідається з ніяких комунікатів ні оголошення, бо таких нема. Тією дорогою звертаємо увагу інтересованих на цю справу і надіємося, що вони пороблять відповідні заходи для одержання праці в міських електричних заведеннях. Референтом цієї справи є, як довідуємося, інсп. Фурович (Вулецька 4). Туди й слід звертатися за інформаціями.

— **За викупно площі під „Український Город“ у Львові.** Довідуємося, що в неділю дня 3. березня ц. р. від год. 10.30 відбудеться в домівці „Сокола-Батька“ (вул. Руська ч. 20) нарада ширшого громадянства в справі викупна реальности при стрийському шляху під „Український Город“ у Львові. На основі звіту буде заподано, що досі зроблено, що вже викуплено, а що ще лишається до викупна. Крім цього буде обговорена програма діяльности на рік 1929 та справа придбання потрібних фондів на викуп цеї землі. Щоб вислухати цього інтересного звіту, прибудуть мабуть не лише ті, що в останніх роках обновленої збірки (1926-28) не зложили ще своєї добровільної жертви на „Український Город“, але також і всі прихильники того викупна, що в тих роках своїми більшими (деколи навіть дворазовими) жертвами сповнили великий громадянський обовязок. Хто не дістав би на час письменного запрошення, нехай зголоситься в томуж дні перед год. 10.30 в домівці „С.-Б.“. Підчас звіту і наради повинна виринути якась нова щаслива думка для успішного висліду цеї акції.

— **Один з богатомовних прикладів.** Довідуємося, що цими днями відбувалися у львівській кураторії іспити для абсольвентів т. зв. вищих учительських курсів. Зложення такого іспиту управнює до учительської посади в місті. Ясно, що в умовинах нашого життя мало хто з українського учительства може користати з таких підготовчих цілорічних курсів, а вже дійсно білими круками є ті наші одиниці, що проходять через оті іспити. При цьогорічних іспитах у Львові попався якось між кандидатів один кандидат чи кандидатка гр.-кат. обряду (того точно не знаємо, бо інтересовані не вважають за відповідн

інформувати про всі такі події свою станову організацію і свою пресу). І щож діється? Такого кандидата просто не допускають до іспиту — під вкоюсь зовсім непереконуючою, смішною причиною. І цілий рік праці та немало коштів іде на дармо тільки тому, що — як висказалися „по щирости" товариші пошкодованого (чи пошкодованої) — він (вона) є греко-кат. обряду...

— До відома авторів деяких дописів. У редакційній теці лежить у нас кільканацять дописів, яких редакція не в силі використати при найкращих бажаннях. Вони написані в такому тоні і підані таким сосом, немов би їх автори бажаяк редактора післати просто до вязниці або не чули ніколи про пресовий закон. Як це не дивне, а неодин із дописувачів до нашої преси уявляє собі, що написані ним статті мають йому заступити приватний лист, де він може вилити всю свою злобу, обурення і жовч найсильнішими „нецензурними" словами. Не велика це штука бути таким сміливим, коли за зміст таких „документів" мусить відповідати не їх автор, а хтось інший!

— Невже „Український Філятеліст" небезпечний? У Відні виходить уже пятий рік місячник для маркознавства „Український Філятеліст" з додатком у німецькій мові для тих збирачів-німців, що цікавляться українськими марочними виданнями з рр. 1918-1920. „Український Філятеліст" придбав собі поважну скількість передплатників на всіх українських землях, в тому числі й на Рад. Україні. І ось з цим новим роком, як довідуємося, поставлено в УСРР цей орган на індексі, відбираючи йому не знати з якої причини почтовий дебіт. Не помогли й заходи та урґенси редакції у віденському посольстві СРСР, яке в цій справі не дає ясної відповіди і викручується... сіном. Невже марочний журнальчик (одинокий в українській мові на цілому світі!) крие в собі небезпеки для цілости СРСР?

— Рівні вістки. У Парижі відкрили великі зловживання при тютюневім монополі; від літ ішла контрабанда бельгійського та люксембурського тютюну до Франції. — На льондонській біржі дорогоцінностей продали два славні бриліянти, що належали до Романових, вартости 60.000 фунт. шт. — Світовий летун Кост, виїхавши зпід Парижа на 12.000 км. лет зазнав катастрофи після 20 хвилин; літак розбитий, летун легко ранений. — Поанкаре та Бріян занедужали грипою. — Естонський премієр Тоніссон висловився в парляменті проти навчання німецької мови в школах, пропонуючи заступити її англійською. — У Вильні ліцитували судово князя Евстахія Сапіґу за незаплачений довг 300.000 зол. — Між Рурорт і Гомберґ (Німеччина) заломався лід на ріці і до води впало 150 осіб; ледви їх вирятували. — Швайцарська влада дала дозвіл радянським підданим проф. Самойловичу і летунові Чухновському на приїзд з відчитом про експедицію „Крассіна". — У Берліні застрілилася гімназистка Гізе, взявши собі до серця заборону батьків, що не вільно їй іти танцювати.

— Недуга процесовича. У Познані помер князь Александер Радзівіл наслідком схвилювання у звязку з процесом, веденим ним віддавна проти кн. Альберта Радзівіла за Несвеж, а саме, за зворот майорату і відшкодування за 100 міліонів золотих! Був це спір за спадщину, що сягав у 115 літ узад. Суд першої інстанції відкинув скаргу і князь не міг пережити такої програної.

— З кінцем лютого ц. р. безумовно здержуємо висилку нашого часопису всім передплатникам, яким вислали ми пригадки їх залеглостей та остали без відповіди.

— 5 дешевих серій приносить ***Дельта*** як нинішне оголошення. Знова рекорд дешевости. Серії зачинаються від зол. 12·90.

З судової салі.

Одна збірка та її судовий епільоґ.

Дня 20. лютого ц. р. відбулася в городському суді у Львові розправа проти пп. Наталії Юрчинської, Валі Танашевич (обі урядички „Центросоюза") і Надії Петрик (урядничкв „Сільського Господаря"), обвинувачених за обманство. Щож це за обманство і чому їх у ньому обвинувачено? Ціла справа представляється в хронольоґічному порядку так:

В неділю, дня 17. лютого ц. р. по тихій Службі Божій у Преображенській церкві заряджено одним з членів Комітету Допомоги Політичним Вязням (сен. О. Черкавським) принагідну збірку на цілі Комітету. Цю збірку переводили пані. Заразже по панахиді, яку відправлено за душу бл. п. Ольги Басарабової, поліційні орґани арештували деяких з тих, що переводили збірку, а саме: Н. Юрчинську, В. Танашевич і Н. Петрик, як підозрілих у обманстві (збірка для власної користи). Зібрані ними гроші підпали конфіскаті. По переслуханні, арештованих випущено на волю.

Та зараз-же на другий день арештовано їх вдруге у канцеляріях, в яких вони працювали. В справі арештованих інтервенювали голова Комітету Допомоги Політ. Вязням д-р Ст. Федак і секретар М. Матчак, а крім того сен. О. Черкавський як ініціятор збірки. Всі вони запевнили відповідні чинники, що в даному випадку не може бути мови про обманство, бо арештовані особи їм добре відомі та нераз переводили такі збірки і віддавали зібрані гроші в повному порядку Комітетові.

Все те нічого не помогло. Арештовані мусіли просидіти серед незвичайно важких умовин між жінками-злочинцями в арештах, спершу поліційних, а потім судових аж до судової розправи. А судова розправа відбулася, як сказано, дня 20. лютого в львівському городському суді. Обвинувачених боронив успішно адвокат д-р О. Марітчак. Всіх їх суд звільнив від закидів про обманство, які показалися цілком безпідставними, та випустив їх на волю.

Історія, як бачимо, навіть на наші відносини, доволі дивовижна та незвичайна!

За міліонові ошуканства.

Як на срібнім екрані, пересуваються в салі розправи цілий ряд свідків перед очима публики і притягає своїми зізнаннями все більше й більше її число до судової салі.

Св. А. Гатті-Костіль, дир. централі „Банку Вз. Кр." у Кракові, зізнав, що про саму аферу обв. Кольніка довідався на півострові Гель дня 24. VIII. 1925 р. Зараз після того вернув до Кракова, а звідтіля на припоручення дирекції до Львова, щоб перебрати управу філії „Банку Вз. Кр." від дир. Левицького. По перевірці книговодства „Банку Вз. Кр." виявилося, що філія „Б. Вз. Кр." винна „Банкові Г. Кр." 1.050.000 долярів. Зате інші банки, „Малаґа" і деякі інтересенти винні філії „Банку Вз. Кр." 950.000 долярів. Свідок оповідав дальше, що централя в Кракові не дозволяла продавати дирекції „Банку Вз. Кр." у Львові долярові переказі на Ню-Йорк без покриття. Обв. Кольнік вже інтуїційно не припав йому до вподоби.

Переслуханий св. Ф. Мойси, возьний „Банку Вз. Кр.", дуже перехвалював своїх панів: обвинувачених Кольніка, Левицького і Фенца та підносив їх добрі прикмети.

Переслухані свідки Г. Сорґа і П. Драбик обтяжують своїми зізнаннями лише обв. Кольніка.

Позатим цікавіших моментів на розправі в останніх днях не було.

Програма радіо.

Неділя 24-го.

Харків (1680,477) 9.30 Діточий концерт. 11.00 Літерат. відчит. 12. Концерт. 16.00 Літер.-муз. концерт. 17.00 Народній концерт (хв. 1680). 18.30 Популярний концерт (хв. 477). Варшава (1385,7) 12.10 Концерт Фільгармонії: твори Чайковського. Краків (314,1) 19.45 Відчит про країну Аманули. Льондон (358) 18.00 Концерт віольончелі Ґ. Кассадо. Ляйпціґ (361,9) 16.000 Смичковий конц-рт. Штутґарт (374,1) 15.30 Концерт. Гамбурґ (391,6) 16.00 Ораторія Моцарта в церкві. Франкфурт (421,3) 13.15 Брукнерівська симфонія VI. Рим (443,8) 20.45 Опера Масканія. Берлін (475,4) 16.30 Концерт на орґанах. 19.00 Відчит письменника Келермана: „Караваною в Персії". Відень (519,9) 11.00 Концерт Фільгармонії — російська музика.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Кооператива „Український Театр" під дир. п. Стадника.

Субота 23-го, г. 7·30 веч. „Задушний день", пєса на 3 дії Г. Гавриланса в постановці арт. петроград. мистецького театру Ф. Соколовського (премієра).

Неділя 24-го, г. 3. попол. „Химера", народня картина зі співами і танцями на 4 дії Суходольського.

Неділя 24-го, г. 7·30 веч. „Графиня Маріца", оперетка на 3 дії Е. Кальмана.

Великий Міський Театр:

Субота 23-го, г. 3. попол. „Марія Стюарт".

Субота 23-го, г. 7·30 веч. „Княжна доларів", оперетка.

Неділя 24-го г. 3. попол. „Марія Стюарт".

Неділя 24-го, г. 7·30 веч. „Бродвей", гостинний виступ Модзелевської.

Понеділок 25-го, г. 7·30 веч. „Бродвей", виступ М. Модзелевської.

Кіна.

„Аполльо": „Голгофта кохання".
„Ліев": „Литина силовиць" і „Пятно кохання".
„Оаза": „Ягоди вулиці".
„Палас": „З димом пожарищ".
„Фатаморгана": „Ніч у „ошіварі".

Громадяни! Приготовляймося до відповідного відсвяткування 60-літнього ювилею „Просвіти" та причинімся всі гідним нас ювилейним подарком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матери.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Загальні Збори Спорт. Т-ва „Україна" відбудуться в неділю 24. ц. м. в год. 9·30 передпол. в льокалі Союзу Українських Купців (Підвалля). Тому, що на порядку нарад зборів є богато важних справ, а між іншим і зміна статуту Т-ва, проситься всіх членів обовязково явитися. — **Виділ.**

— Українського Товариства Прихильників Освіти у Відні. Звичайні Загальні Збори Українського Т-ва Прихильників Освіти у Відні відбудуться в суботу дня 2. березня ц. р. в годині 5-тій після полудня в домівці Допомогового Комітету для українських емігрантів у Відні VII., Штрошгасе 32/12, з отсим порядком дня: 1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, 2) Звіт Виділу з діяльности Товариства за рік 1928, 3) Звіт ревізійної комісії, 4) Вибір Виділу Товариства по думці постанов §§: 24 і 25 статуту, 5) Вибір трьох ревізорів Товариства по думці постанов § 34 статуту, 6) Вибір пятьох членів мирового суду по думці постанов § 35 статуту, 7) Евентуалії. — За Виділ Українського Товариства Прихильників Освіти у Відні: д-р Іван Турин, заст. голови; Сергій Яблоновський, секретар.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.